

Дүгнэлт

Цахилгаан шугам татах төсөл нь трассын дагуу шон, цамхагын суулгалтын улмаар байгаль орчны унаган төрх алдагдах хэдий ч байгаль орчинд нөлөөлөх нөлөө харьцангуй бага юм. Харин шувууд өндөр хүчдэл дээр үүрээ засах, тогонд цохиулах зэрэг нөлөө гарч болзошгүй. Аянга цахилгаан, газар хөдлөлт, аадар бороо, цасан шуурга зэрэг байгалийн гамшигт үзэгдлийн нөлөөгөөр шон хугарах, цахилгаан утас тасрах зэрэг аюул тохиолдох эрсдлийг зайлшгүй анхаарах хэрэгтэй.

Цахилгаанд цохиулж эндэх үхэл хорогдол шонгийн бүтэц, хийцтэй холбоотой. Энэ хэлбэрийн үхэл хорогдол махчин шувууд дээр их илэрч байгааг судлаачид өгүүлсэн. Монгол орны махчин шувуудын олонх зүйл олон улсын хэмжээнд ховордсон, экологи-эдийн засгийн үнэлгээ өндөртэй биологийн зүйлүүд байдаг. Цахилгаан дамжуулах шугамын шонг шувуудад ээлтэй хийц, стандартыг баримтлан байгуулвал энэхүү сөрөг нөлөөллөөс сэргийлэх, гарах хохирлыг эрс бууруулах боломжтой юм. Түүнчлэн шугамын утсан дээр сэрэмжлүүлэх хэрэгслийг байрлуулах шаардлагатай. Эсрэгээр шувуудад аюултай байж болох, практик дээр буруу болох нь батлагдсан стандарт хийцээр дамжуулах шугам тавигдсан тохиолдолд амьтны аймагт үзүүлэх хохирлын хэмжээг жил бүр тооцох шаардлага гарна. Хохирлыг шугам дагуу эндсэн шувуудын зүйл, тоо хэмжээг бодгаль тус бүрийн экологи-эдийн засгийн үнэлгээтэй харгалзуулан тооцно.

Өмнөговь аймгийн Ханбогд сумаас Дорноговь аймгийн Мандах сумын нутагт орших Цагаан суваргын уурхай хүртэлх цахилгааны шугамын 159,4 км урт трассын дагуу газрын хөрсөн бүрхэвч нь Говийн цайвар бор, Цөлийн сайргархаг бор саарал, Нимгэн чулуурхаг цайвар бор хөрсний хэв шинж голлон тархсан. Тухайн замын трассын дагуу хөрсний тархалт нь гадаргын төлөв байдлаас шалтгаалан харилцан адилгүй алаг цоог тархалттай байна. Хөрсний үржил шимийн түвшин, үржил шимт үе давхрагын зузаан хөрсний хэв шинж тус бүрдээ харилцан адилгүй байсан боловч 0-40 см орчим В,ВС үе давхрага буюу ялзмагт үе давхарга зонхилно. Хөрсний хими шинж чанарын хувьд ерөнхийдөө ядмаг, давсжилт ихтэй, гадаргадаа элс болон хайрга чулуун бүрхэц ихтэй, ургамлын төрөл зүйл харьцангуй цөөн сийрэг тархалттай харгана, бор бударгана, таана хөмөл зонхилон ургасан. Хөрсний хими шинж чанарын хувьд говийн хөрсөндөө бол дунд ба дундаас доогуур түвшинд тооцогдоно. Хөрсний физик шинж чанарын хувьд дийлэнхдээ элсэнцэр механик бүрэлдэхүүнтэй байгаа нь тухайн бүс нутгийн хөрс нь ус, салхины эвдрэл болон техноген нөлөөлд өртөхдөө амархан эмзэг байгааг илтгэнэ. Төсөл хэрэгжүүлэх явцад гарах хөрсний элэгдэл эвдрэлээс урьдчилан сэргийлэх арга зөвлөмжүүдийг тогтмол мөрдөж, өнгөн хөрсний хуулалтыг 0-40 см хүртэлх гүнээр авч нөхөн сэргээлтийн ажлыг цаг тухайд нь хийж байх шаардлагатай.

Өмнөговь аймгийн Ханбогд сумаас Дорноговь аймгийн Мандах сум хүртэл татах эрчим хүчний шугамын дагуу 160 орчим км орчим газарт нийтдээ 30 зүйл ургамал бүртгэгдсний 6 зүйл нь сөөг, 1 зүйл сөөгөнцөр, 2 зүйл заримдаг сөөг, 6 заримдаг сөөгөнцөр, 11 зүйл олон наст өвслөг ургамал, 4 зүйл нэг наст ургамал тус тус байна. эдгээрийн дотор эмийн зүйл 1, унаган ургамал 2, хүнсний ургамал 1 зүйлтэй.

Судалгааны талбайн хүрээнд газрын хотгор гүдгэрийн дагуу уул, толгод, бэл хормой, тал газрын, элсэн хучааст газрын, сайр хотгорын гэсэн гадаргуугийн 4 төрөлд хамаарах ургамалжилтын 7 хэвшинж буюу бэлчээрийн төрлүүдийг ялгаж 1:100 000

масө табтай ургамалжилтын зурагт тусган үйлдэж, холбогдох таниурыг зохиолоо. Судалгааны талбайн хүрээнд ургамалжилт-бэлчээрийн ургацын хэмжээ, мөн ашигт, ховор, унаган ургамлын ЭЭЗҮ-г хийснээр нийт үнэлгээний дүн 158 128 595776 төг боллоо. Өндөр хүчдэлийн шугам татах ажлын явцад болон ашиглалтанд орсноос хойшхи хугацаанд шугамын гэмтэл гарч засвар хийх тохиолдолд шугамын дагуу ойр орчмын ургамлан нөмрөгт их гэмтэл учруулахгүй ажиллах дүрмийг баримтлах шаардлагатай болно.